

समाचार दैनिक

Email: sdainik99@gmail.com
Website www.esamachardainik.com

जनकपुर

विज्ञापनको
लागि सम्पर्क
९८५४०२०९२२
९८५४०२५९६४

वर्ष ७

अंक ३१२

२०८३ जेठ २८ गते विहिवार (11 June 2026)

पृष्ठ ४

मूल्य रु. ३।-

भारतबाट ५० हजार मेट्रिक टन मल ल्याइने

दैनिक समाचारदाता काठमाडौं, २७ जेठ। भारत सरकारले नेपाललाई ३० हजार मेट्रिक टन युरिया र २० हजार मेट्रिक टन डीएपी रासायनिक मल खरिदका लागि स्वीकृति दिएको छ। स्वीकृतिसँगै दुवै देशका सरकारी निकायले जीटुजी (सरकार-सरकार) सम्झौताअनुसार मल आपूर्तिको प्रक्रिया अघि बढाएका छन्।

धान रोपाइँको मुख्य सिजनमा रासायनिक मल अभाव हुन सक्ने जोखिम बढेपछि नेपाल सरकारले भारतसँग आवश्यक मल उपलब्ध गराइदिन आग्रह गरेको थियो। सोही अनुरोधअनुसार भारत सरकारले आफ्नो 'Neighbourhood First' नीतिअन्तर्गत नेपाललाई मल उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको हो।

भारतको नेशनल केमिकल्स एन्ड फर्टिलाइजर्स (आरसीएफ) ले ३० हजार मेट्रिक टन युरिया र २० हजार मेट्रिक टन डीएपी उपलब्ध गराउन सहमति जनाएको छ। मल खरिद तथा हुवानीका लागि आरसीएफ र कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड (केएससीएल) ले

करणी आरोपमा बालक पक्राउ

दैनिक समाचारदाता सप्तरी, २७ जेठ। सप्तरी प्रहरीले १६ वर्षीया किशोरीमाथि जबरजस्ती करणी गरेको आरोपमा एक बालकलाई पक्राउ गरेको छ। जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका अनुसार कञ्चनपुर नगरपालिका-८ स्थित कञ्चनपुर वेरियर चोकबाट ती बालकलाई पक्राउ गरिएको हो। कानुनी प्रावधानअनुसार आरोपित बालकको नाम गोप्य राखिएको प्रहरीले जनाएको छ। प्रहरी निरीक्षक विजय कार्कीका अनुसार जेठ २३ गते बिहान

आवश्यक प्राविधिक तयारीसमेत सुरु गरिसकेका छन्। स्रोतका अनुसार जीटुजी सम्झौताअनुसार हुने आपूर्तिको लागि प्रशासनिक तथा प्राविधिक प्रक्रिया तीव्र रूपमा अघि बढाइएको छ। सबै प्रक्रिया समयमै पूरा भएमा साउन १५ भित्र मल नेपाल आइपुग्ने लक्ष्य राखिएको छ।

कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेडका सूचना अधिकारी पुण्यप्रसाद उपाध्यायले भारतबाट मल उपलब्ध गराउने औपचारिक स्वीकृति प्राप्त भइसकेको जानकारी दिनुभयो। उहाँका अनुसार सरकारले खरिदका लागि आवश्यक रकम समयमै निकासा गरे निर्धारित समयभित्रै मल नेपाल ल्याउन सकिनेछ।

विश्वव्यापी राजनीतिक तनाव र आपूर्ति व्यवस्थामा देखिएको समस्याका कारण विभिन्न देशमा रासायनिक मलको अभाव देखिए पनि भारतले नेपालमा रोपाइँको समयमा मल अभाव हुन नदिन आवश्यक परिमाणको मल खरिदका लागि अनुमति दिएको हो।

करिव १० बजे आरोपित बालकले आफ्नै फुपुको घरमा किशोरीमाथि जबरजस्ती करणी गरी फरार भएका थिए। पीडित किशोरीकी आमाले दत्ता गरी आरोपितलाई पक्राउ गरिएको तथा घटनाबारे थप अनुसन्धान भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ। यस सम्बन्धमा सप्तरी जिल्ला अदालतबाट तीन दिनको म्याद थप अनुमति लिएर अनुसन्धान प्रक्रिया अगाडि बढाइएको प्रहरी निरीक्षक कार्कीले जानकारी दिनुभयो।

मधेशका ४१ उद्योगविरुद्ध खाद्य मिसावट मुद्दा

दैनिक समाचारदाता जनकपुरधाम, २७ जेठ। उपभोक्ताको स्वास्थ्यमा प्रत्यक्ष असर पर्ने गरी खाद्य पदार्थमा मिसावट गरेको आरोपमा मधेश प्रदेशका ४१ उद्योगविरुद्ध चालु आर्थिक वर्षमा मुद्दा दायर गरिएको छ।

खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय, जनकपुरधामका अनुसार अनुगमनका क्रममा संकलन गरिएका खाद्य वस्तुका नमूनाहरू परीक्षण गर्दा मापदण्डविपरीत अखाद्य तथा गुणस्तरहीन पदार्थ मिसाएर उत्पादन गरिएको पुष्टि भएपछि सम्बन्धित उद्योगविरुद्ध कानुनी प्रक्रिया अघि बढाइएको हो।

कार्यालय प्रमुख विमलकुमार दाहालले पर्सा र बारा जिल्लाका उद्योगहरूमा सबैभन्दा बढी अनियमितता फेला परेको जानकारी

दिए। उनका अनुसार ती दुई जिल्लाका मात्रै ३८ उद्योगविरुद्ध मुद्दा दायर गरिएको छ।

कारवाहीमा परेका उद्योगमध्ये सूर्यमुखी तेल उत्पादन गर्ने ८, भटमास तेलका ४, महाका १७, वामोलिस उत्पादन गर्ने १ तथा वनस्पति घ्यु उत्पादन गर्ने २ उद्योग

रहेका छन्।

त्यसैगरी, सर्लाहीका तीन उद्योगविरुद्ध पनि मुद्दा दायर गरिएको छ। तीमध्ये पाउरोटी, चाउमिन र खानेपानी उत्पादन गर्ने एक-एक उद्योग रहेका छन्।

दायर गरिएका मुद्दामध्ये केही जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा तथा

केही सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा विचाराधीन छन्। धनुषाका तीन उद्योगमाथि भने हाल अनुसन्धान प्रक्रिया जारी रहेको कार्यालयले जनाएको छ।

खाद्य पदार्थमा हुने मिसावटले जनस्वास्थ्यमा गम्भीर असर पारिरहेको भन्दै सरोकारवालाले चिन्ता व्यक्त गरेका छन्।

मधेश प्रदेश स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका सचिव डा. प्रमोदकुमार यादवका अनुसार गुणस्तरहीन तथा मिसावटयुक्त खाद्य वस्तुको सेवनले उच्च रक्तचाप, मधुमेह, मुटु तथा मिर्गौलासम्बन्धी नसर्ने रोगको जोखिम बढ्दै गएको छ। उनले खाद्य सुरक्षासम्बन्धी कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन, नियमित अनुगमन तथा उपभोक्ता सचेतनामा जोड दिँदै स्वस्थ समाज निर्माणका लागि खाद्य गुणस्तर सुनिश्चित गर्नु अपरिहार्य रहेको बताए।

प्रहरी कुटपिट आरोपमा पूर्व प्रदेशसभा सदस्य यादव फरार

दैनिक समाचारदाता

सर्लाही, २७ जेठ। सवारी दुर्घटनाको विषयलाई लिएर प्रहरीमाथि कुटपिट गरेको आरोप लागेपछि पूर्व मधेश प्रदेशसभा सदस्य तथा नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीका नेता अशोक यादव फरार भएका छन्।

प्रहरीमाथि कुटपिट गरेको आरोपमा प्रहरीले यादवका भतिजा र भान्जालाई नियन्त्रणमा लिएर कानुनी कारवाही अघि बढाएको छ। सोमबार राति कविलासी नगरपालिका-८ अगवांमा पार्किङ गरी राखिएको ना.६ ख ७६२३ नम्बरको टुकुमा यादवको ज.१ त २५५० नम्बरको ट्याक्टर ठोक्किएको थियो।

दुर्घटनापछि यादवसहित २०-२५ जनाको समूहले घटनास्थलमा खटिएका प्रहरीमाथि कुटपिट गरी ट्याक्टर लिएर फरार भएको प्रहरीको आरोप छ। घटनापछि थप प्रहरी टोली परिचालन गरी सोमबार रातिदेखि नै यादवसहित संलग्न व्यक्तिहरूको खोजी सुरु गरिएको थियो।

यस क्रममा यादवका भतिजा, कविलासी नगरपालिका-१० सलेमपुर निवासी १९ वर्षीय विक्रमकुमार यादव, र भान्जा, भारतीय नागरिक २१ वर्षीय प्रियांशु यादवलाई पक्राउ गरिएको प्रहरीले जनाएको छ। उनीहरूविरुद्ध सर्लाही जिल्ला अदालतबाट अभद्र व्यवहार मुद्दामा आठ दिनको म्याद थप गरी अनुसन्धान अघि बढाइएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सर्लाहीका प्रवक्ता तथा प्रहरी नायब उपरीक्षक (डीएसपी) वेदप्रसाद गौतमले जानकारी दिनुभयो।

फरार रहेका पूर्व प्रदेशसभा सदस्य यादवको खोजी सोमबार रातिदेखि जारी रहे पनि मङ्गलबार साँझसम्म उनी पक्राउ पर्न सकेका छैनन्। मङ्गलबार दिउँसो नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीको ठूलो टोली उनलाई पक्राउ गर्न कविलासी नगरपालिका-१० सलेमपुरस्थित घरमा पुगेको थियो।

तर, घरमा खानतलासी गर्दा यादव नभेटिएपछि प्रहरी टोली

फर्किएको छ। प्रहरी कारवाहीमा अवरोध पुऱ्याएको र प्रहरीमाथि हातपात गरेको आरोपमा यादवको खोजी जारी रहेको डीएसपी

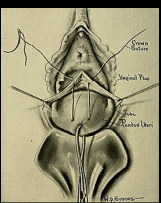

गौतमले बताउनुभयो।

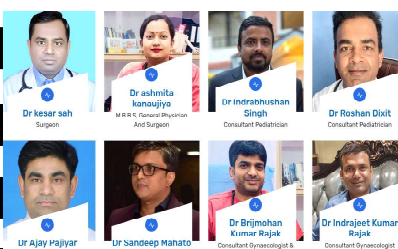
यादवले भने मङ्गलबार बिहान सामाजिक सञ्जाल फेसबुकमार्फत भिडियो सन्देश सार्वजनिक गर्दै आफूले अन्याय, अत्याचार र भ्रष्टाचारविरुद्ध आवाज उठाएकै कारण प्रशासन र प्रहरीले भुटा आरोप लगाएर फसाउन खोजेको दावी गर्नुभएको छ। यादव यसअघि पनि विभिन्न विवादमा तानिँदै आएका छन्। गत वर्ष उनले मलङ्गवास्थित पूर्वाधार विकास कार्यालयमा कर्मचारीमाथि हातपात गरेको आरोप खेपेका थिए। साथै, तत्कालीन जिल्ला प्रहरी प्रमुख (एसपी) योगेन्द्रकुमार खड्कासँग दुर्व्यवहार गरेको आरोपमा पक्राउ परेका यादव करिव एक महिना हिरासतमा बसेपछि एक लाख ६० हजार रुपैयाँ धरौटी बुझाएर रिहा भएका थिए।

अब अनलाइनबाट
बुकिङको सुविधा

divyaclinicjanakpur.com

- पाठेघरको असामान्य रक्तस्राव
- इन्डोमेट्रिओसिस
- रजोनिवृत्ति
- पिल्भिक दखाइ
- डिस्मेनोरिया (पीडादायी महिनावारी)
- पीडादायी यौनसम्पर्क
- स्त्री रोग तथा प्रसूती सम्बन्धी रोग
- बाल रोग
- बाँझपनको उपचार
- दखाई विनाको सत्केरी

सम्पर्क ठेगाना

दिव्या क्लिनिक एण्ड डायग्नोस्टिक सेन्टर

जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका वडा नं. १०,
Phone :9861147201

नैना होस्पिटल प्रा.लि.

जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका वडा नं. ८ रामानन्द चौक,
Phone :977041 591035, Mob. 9801674020

सम्पादकीय

डिजिटल सञ्जालको दुरुपयोग र बढ्दो यौन व्यवसाय

काठमाडौंको गौशाला क्षेत्रमा कारमार्फत युवती उपलब्ध गराउँदै यौन व्यवसाय सञ्चालन गरेको आरोपमा १६ जना पक्राउ परेको घटना केवल एउटा अपराधिक गतिविधिको खुलासा मात्र होइन, समाजमा विकसित हुँदै गएको एउटा जटिल सामाजिक, आर्थिक र प्रविधिगत समस्याको संकेत पनि हो। सामाजिक सञ्जाल, निजी सवारीसाधन र होटल व्यवसायको प्रयोग गरी संगठित रूपमा यौन व्यवसाय सञ्चालन गरिनु चिन्ताजनक विषय हो।

प्रविधिको विकासले मानव जीवनलाई सहज बनाएको छ। फेसबुक, इन्स्टाग्राम, ट्विटर, टिकटकजस्ता सामाजिक सञ्जालहरूले सूचना आदानप्रदान र सामाजिक सम्पर्कलाई नयाँ आयाम दिएका छन्। तर यिनै माध्यमको दुरुपयोग गरी अवैध गतिविधि सञ्चालन हुनु समाजका लागि चुनौती बन्दै गएको छ। पछिल्लो घटनाले अपराधी समूहहरू प्रविधिसँगै आफ्नो कार्यशैली पनि आधुनिक बनाउँदै गएको देखाएको छ। यसले सुरक्षा निकायलाई अझ सतर्क, प्रविधिमैत्री र प्रभावकारी अनुसन्धान प्रणाली अपनाउनुपर्ने आवश्यकता औल्याएको छ। तर, यस्ता घटनालाई केवल कानुनी अपराधको रूपमा मात्र हेर्नु पर्याप्त हुँदैन। यसको पछाडि बेरोजगारी, गरिबी, सामाजिक असुरक्षा, अवसरको अभाव तथा आर्थिक बाध्यताजस्ता गम्भीर सामाजिक कारणहरू पनि जोडिएका हुन सक्छन्। विशेषगरी महिलाहरू यौन शोषण र मानव बेचबिखनको जोखिममा पर्नुका कारणहरूको खोजी नगरी केवल पक्राउ र कारवाहीमा सीमित रहँदा समस्या दीर्घकालीन रूपमा समाधान हुन सक्दैन। त्यसैले राज्यले यस्ता गतिविधिमा संलग्न व्यक्तिहरूको सामाजिक तथा आर्थिक पुष्टभूमिमाथि पनि अध्ययन गर्न आवश्यक छ।

यस घटनाले होटल व्यवसाय, यातायात क्षेत्र तथा सामाजिक सञ्जालको निगरानीसम्बन्धी प्रश्न पनि उठाएको छ। कानूनविपरीत गतिविधि सञ्चालन गर्न होटल, निजी कार तथा ट्याक्सीको प्रयोग भइरहँदा सम्बन्धित क्षेत्रका नियामक निकायहरूको भूमिका कति प्रभावकारी छ, भन्ने प्रश्न स्वाभाविक रूपमा उठेको छ। व्यवसाय सञ्चालनको स्वतन्त्रतासँगै सामाजिक उत्तरदायित्व पनि जोडिएको हुन्छ। कुनै पनि व्यवसाय अपराधिक गतिविधिको माध्यम बन्न नदिन सम्बन्धित पक्षहरू सचेत हुनुपर्छ।

अर्कोतर्फ, यस्ता घटनाको समाचार सम्प्रेषण गर्दा पक्राउ परेका माथि लागेको आरोप र उनीहरूको कानुनी अधिकारप्रति पनि संवेदनशील हुन आवश्यक छ। अनुसन्धान पूरा नभएसम्म कुनै पनि व्यक्तिलाई प्रमाणित हुँदैन। कानुनी राज्यको मूल आधार नै निष्पक्ष अनुसन्धान र न्यायिक प्रक्रिया हो। त्यसैले अपराध नियन्त्रणका नाममा मानव अधिकार र कानुनी प्रक्रियालाई बेवास्ता गर्नु हुँदैन।

पछिल्लो समय काठमाडौं उपत्यकामा निजी सवारीसाधन प्रयोग गरी यौन व्यवसाय तथा सम्भावित मानव ओसारपसारका गतिविधि बढ्दै गएको प्रहरीको भनाइले समस्या एकल घटना नभई संगठित स्वरूपमा फैलिन सक्ने संकेत दिएको छ। यसले सुरक्षा निकाय, सामाजिक संघसंस्था, स्थानीय समुदाय र परिवार सबैलाई थप जिम्मेवार बन्न आह्वान गरेको छ।

यौन शोषण, मानव बेचबिखन तथा अवैध यौन व्यवसायजस्ता गतिविधिको नियन्त्रण केवल प्रहरी कारवाहीबाट मात्र सम्भव हुँदैन। यसको लागि प्रभावकारी कानुनी कार्यान्वयनसँगै रोजगारी सिर्जना, सामाजिक सुरक्षा, महिला सशक्तीकरण, जनचेतना अभिवृद्धि तथा डिजिटल माध्यमको जिम्मेवार प्रयोग सुनिश्चित गर्नुपर्छ। समाजले पनि पीडित वा जोखिममा रहेका व्यक्तिलाई हेर्ने दृष्टिकोणमा सुधार ल्याउन आवश्यक छ। अन्ततः, गौशालाको यो घटना अपराध नियन्त्रणको विषय मात्र होइन, सामाजिक मूल्य, आर्थिक असमानता, डिजिटल दुरुपयोग र महिला सुरक्षासँग जोडिएको गम्भीर प्रश्न हो। यस्ता घटनालाई केवल पक्राउको समाचारमा सीमित नराखी यसको जरोसम्म पुगेर समाधान खोज्न सक्तियो भने मात्र सुरक्षित, सभ्य र जिम्मेवार समाज निर्माणको लक्ष्य हासिल गर्न सकिन्छ।

तपाईंको आज

मेघ : दिन शुभ फलदायक छ। कार्य सिद्धि, द्रव्य लाभ, विजय, काममा सफलता हुन सक्छ।
 वृष : विहान तनाव, दौडधूप भए पनि दिनभर सुख-सन्तोष, कार्य सिद्धि हुने सम्भावना छ।
 मिथुन : विहानको समयमा धनप्राप्ति, प्रतिष्ठा बढला तर त्यसपछि भने विवाद नहोला भन्न सकिन्छ।
 कर्कट : शुरुमा तनाव, खर्च भए पनि दिनभर समय शुभ छ। ऐश्वर्य प्राप्ति, सन्तोष होला।
 सिंह : विहानको समय उपहारदि वस्तु प्राप्ति तर त्यसपछि खर्च, धन हानि हुने सम्भावना छ।
 कन्या : दिनको शुरुवातमा नोकसानि नहोला भन्न सकिन्छ। त्यसपछि भने लाभ, सफलता होला।
 तुला : शुरुमा मिष्ठान्न भोजन, पैसा प्राप्तिको सम्भावना छ तर त्यसपछि दिनभर तनाव होला।
 वृश्चिक : दिन शुभ फलदायक छ। स्वस्थता, स्फूर्ति बढ्ने, इष्टमित्रसँग भेटघाट, लाभ हुन सक्छ।
 धनु : समय बलवान् छ। मान-सम्मान, राजनीतिक सफलता, कामकाज सफल हुने देखिन्छ।
 मकर : विहान कार्य असफल भए पनि दिनभर राज्यबाट सुख, मान-प्रतिष्ठा वृद्धिको सम्भावना छ।
 कुम्भ : शुरुमा समस्या सुल्फने, सम्मान बढ्ने तर त्यसपछि भने दुःख-कष्ट आइपर्न सक्छ।
 मीन : तपाईंका लागि समय शुभ छ। परीक्षा, खेलकुद, मुद्दा आदिमा विजय, प्रतिष्ठा वृद्धि होला।

२५ वर्षपछि जन्मगाउँ पुग्दा मैले जे देखें

डा. कमल थापा

पच्चीस वर्षपछि म आफ्नो जन्मगाउँ फर्किएँ। समयको यो अन्तराल आफैँमा एउटा पुस्तान्तरण जस्तै रहेछ। फरक यति थियो कि यसपटक म मोटर चढेर गाउँ पुगेँ, जबकि बाल्यकालमा यही बाटो घण्टौँ पैदल हिंडेर पार गर्नुपर्थ्यो। गाउँ पुग्नासाथ महसुस भयो- समयले केवल मानिसहरूलाई मात्र होइन; भूदृश्य, घर, संस्कृति र प्रकृतिसँगको सम्बन्धलाई समेत बदलिसकेको रहेछ।

मेरो जन्मघर तीनतले थियो, ढुङ्गले छाएको। घरको संरचना केवल बसोबासको स्थान मात्र नभई कृषि-पशुपालनमा आधारित ग्रामीण जीवनशैलीको प्रतिबिम्ब थियो। माथिल्लो तलामा अन्न भण्डारण हुन्थ्यो, भुइँतलामा अँगोना, गोठ र दैनिक जीवनका गतिविधि सञ्चालन हुन्थे। आज त्यही घर उभिएको त छ, तर यसको स्वरूप फेरिएको छ।

गोबर-माटोले लिपिएका भित्ताहरू सिमेन्टले ढाकिएका छन्, खर र ढुङ्गाको छानोको ठाउँ टिनले लिएको छ र पुराना भण्डारण कक्षहरू शयनकक्षमा परिणत भएका छन्। यी परिवर्तनहरूले जीवन सहज बनाएका छन्, विशेषगरी महिलाहरूको श्रम घटाएको छ; तर सँगै परम्परागत निर्माणकला र स्थानीय जीवनशैलीका केही आयाम हराउँदै गएका छन्।

घर राष्ट्रिय विद्युत् प्रसारण लाइनसँग जोडिएको रहेछ। मोबाइल नेटवर्क, इन्टरनेट, घरमै खानेपानी र सडकको सुविधा पुगेको छ। विगतमा सामान्य स्वास्थ्य सेवा पाउन पनि दुई दिन पैदल हिंड्नुपर्ने अवस्था थियो भने आज एम्बुलेन्स बोलाउन सकिन्छ। यस्तो परिवर्तन देख्दा आफ्ना हजुरबुवा-हजुरआमाको सम्झना आयो।

मेरी हजुरआमाले जीवनभर धुवाँले भरिएको अँगोनामा खाना पकाउनुभयो, जबकि हजुरबुवा हृदयघातका कारण बित्तुभयो। आजका स्वास्थ्य सेवा र स्वच्छ ऊर्जा सुविधा त्यतिबेला उपलब्ध भएका भए उनीहरूको जीवन फरक हुन सक्थ्यो कि भन्ने प्रश्न मनमा उठ्यो।

तर विकासका यी सकारात्मक सङ्केतहरू बीच केही विरोधाभासहरू पनि देखिए। घरमै खानेपानी पुगेको छ, तर गाउँका पुराना पंघेरा र खोल्साहरू सुकेका छन्। वनस्पति आवरण बढेको जस्तो देखिए पनि पानीका मुहानहरू किन सुक्दैछन् ? के वन विस्तार मात्र पर्याप्त छ वा पानीको संरक्षणका लागि घाँसेमैदान, चरन क्षेत्र, सिमसार र स्थानीय वनस्पति समुदायहरूको पनि उत्तिकै महत्त्व हुन्छ ? यस्ता प्रश्नहरूले गाउँको बदलिँदो पारिस्थितिक अवस्थाबारे गम्भीर रूपमा सोचन बाध्य बनायो।

गाउँको कृषि-पशुपालन प्रणालीमा आएको परिवर्तन अझ गहिरो थियो। एक समय कृषि, वन र पशुधन बीचको घनिष्ठ सम्बन्धले ग्रामीण अर्थतन्त्रलाई आत्मनिर्भर बनाएको थियो। गोठबाट मल आउँथ्यो, खेतमा प्रयोग हुन्थ्यो। खेतका पराल र घाँस पशुलाई खुवाइन्थ्यो र वनबाट दाउरा तथा सोत्तर प्राप्त हुन्थ्यो। आज गोठहरू रिक्तिएका छन्, पशुधन घटेको छ र धेरै खेतबारी बाँफिएका छन्। पशुपालन कमजोर भएसँगै जैविक मलको उत्पादन घटेको छ र परम्परागत कृषि प्रणाली पनि कमजोर बन्दै गएको छ।

खाद्य प्रणालीमा आएको परिवर्तन भन्नु उल्लेखनीय थियो। मेरो बाल्यकालमा गाउँ धेरै हदसम्म आत्मनिर्भर थियो। मकै, कोदो, धान, आलु, तरकारी तथा विभिन्न स्थानीय वालीहरू गाउँमै उत्पादन हुन्थे। वनबाट कन्दमूल, च्याउ र जङ्गली फलफूल प्राप्त हुन्थे। दूध, घिउ, मासु र दाउराको अभाव थिएन।

बाहिरबाट मुख्यतः नुन, मट्टीतेल र कपडा मात्र किनिन्थ्यो। आज भने चामल, दाल, तेल, एलपी ग्यास, पशुचारा र दैनिक उपभोगका अधिकांश वस्तु बजारबाट आउँछन्। गाउँ पहिलेभन्दा सुविधासम्पन्न देखिए पनि जीविकोपार्जनका आधारभूत आवश्यकतामा बाध्य बजारमाथिको निर्भरता उल्लेखनीय रूपमा बढेको छ।

अर्को दिन गाउँ वरिपरि घुम्दा धेरै खेतबारी बाँफै देखिए। पुराना गोरेटाहरू भाडी र वनमाराले ढाकिएका थिए। एक समय पशु चराइने चौर र खरबारीहरू अहिले भाडीमा परिणत भएका छन्। पहिलो नजरमा यो हरियाली उत्साहजनक देखिए पनि एउटा प्रश्न उठेछ- के हरियाली बढ्नु मात्र पारिस्थितिक स्वास्थ्यको सूचक हो ? यदि चरनभूमि, घाँसेमैदान र खुला क्षेत्रहरू सबै भाडीले ढाकिए भने जैविक विविधताको अवस्था

वास्तवमै सुधारिएको मान्न सकिन्छ त ?

गाउँ वरिपरि वनस्पति आवरण बढेको देखिए पनि त्यो विस्तार मुख्यतः वनमारा जस्ता मिचाहा प्रजातिहरूको प्रभुत्व जस्तो लाग्यो। यसलाई केवल जलवायु परिवर्तनको परिणाम भन्नुभन्दा पनि परम्परागत कृषि-पशुपालन प्रणालीको क्षयसँग जोडेर हेर्न आवश्यक छ। चरन प्रणालीको लोपसँगै खुला भूदृश्यहरू हराएका छन् र घाँसेमैदानमा निर्भर धेरै वनस्पति तथा जीवजन्तुका वासस्थानहरू परिवर्तन भएका छन्।

स्थानीयहरूले बाँदर, बँदेल, चितुवा र भालुको गतिविधि बढेको बताए। यसले कृषि उत्पादनमा क्षति र मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व बढाएको छ। यहाँ एउटा जटिल प्रश्न उठेछ- वन्यजन्तुको सङ्ख्या किन बढिरहेको छ ? के यो संरक्षणको सफलताको परिणाम हो ? वा परम्परागत सिंकार, स्थानीय नियन्त्रण प्रणाली र जनसङ्ख्या व्यवस्थापनका अभ्यासहरू हराउँदै जाँदा मानिस र वन्यजन्तु बीचको सन्तुलनमा परिवर्तन आएको हो ? संरक्षणको मूल्याङ्कन केवल जनावरको सङ्ख्या बढेको आधारमा गर्न मिल्छ कि मानव-प्रकृति सहअस्तित्वको आधारमा पनि गर्नुपर्छ ?

प्राकृतिक र सांस्कृतिक सम्पदाहरूमा पनि उल्लेखनीय रूपान्तरण देखियो। केही प्राकृतिक पोखरीहरू सिमेन्टले घेरिएका छन्, तर पानीको सतह घटेको छ। यात्रुहरूको विश्रामस्थलका रूपमा रहेका लाँकुरीका रूखमुनिका चौताराहरू धेरैजसो मोटरबाटो र नयाँ संरचनाले विस्थापित गरेका छन्। विकासले सुविधा दिएको छ, तर सांस्कृतिक भूदृश्यका केही अमूल्य प्रतीकहरू हराउँदै गएका छन्।

लोकसंस्कृतिमा आएको परिवर्तन पनि गहिरो छ। एक समय अर्मपर्म र सामूहिक श्रम आदानप्रदान ग्रामीण समाजका आधार थिए। रोपाइँ गर्ने, धान काट्ने, घर छाउने वा गोठ बनाउने काम सामूहिक रूपमा सम्पन्न हुन्थे। सोरठी, सालेजो, मारुनी र भैलोका गीतहरू गाउँभरि गुञ्जन्थे। आज मोबाइल फोन र सामाजिक सञ्जाल गाउँसम्म पुगेका छन्, तर सामूहिक रूपमा गाड्ने लोकभाकाहरू क्रमशः मौन हुँदै गएका छन्।

ऊर्जा प्रयोगमा आएको परिवर्तनले महिलाहरूको श्रम बचाएको छ। दाउराको ठाउँ एलपी ग्यासले लिएको छ, धुवाँ घटेको छ र स्वास्थ्यमा सकारात्मक प्रभाव परेको छ। तर दाउराको माग घटेसँगै वनसँग मानिसको दैनिक सम्बन्ध पनि कमजोर भएको देखिन्छ। जब मानिसको जीविकोपार्जन वनसँग प्रत्यक्ष रूपमा जोडिँदैन, तब वनप्रतिको जिम्मेवारी र सम्बन्धको स्वरूप पनि बदलिन्छ।

गाउँका अधिकांश बासिन्दा मगर र विश्वकर्मा समुदायका हुन्। एक समय ब्रिटिश र भारतीय सेनामा भर्ती हुने परम्पराले यहाँको अर्थतन्त्रलाई धानेको थियो। आज त्यसको स्थान खाडी मुलुक, युरोप, अमेरिका र अन्य विकसित देशहरूमा हुने वैदेशिक रोजगारीले लिएको छ। साथै धेरै परिवार तराई, शहर र विदेशतिर बसाइँ सरेका छन्। गाउँमा मुख्यतः वृद्धवृद्धा मात्र स्थायी रूपमा बसिरहेका छन्। धेरै घरहरू वर्षको अधिकांश समय बन्द रहने र चाडपर्वमा मात्र खुल्ने अवस्था छ।

तर सबै कुरा हराएका भने छैनन्। मैले लटरम्म पहेँलिएका ऐंसेलु खाएँ, चराहरूको आवाज सुनें र केही पुराना रूखहरू अझै उभिएका देखें। ती क्षणहरूले प्रकृतिको निरन्तरता अझै बाँकी रहेको अनुभूति गराए।

प्रकृतिविद्का रूपमा यो यात्रा मेरो लागि उत्तरभन्दा प्रश्नहरूको यात्रा बढी बन्यो। मैले वनस्पति बढी देखें तर पानी कम पाएँ। वन्यजन्तु बढी देखिए तर खेती कम देखियो। घरहरू सुविधासम्पन्न देखिए, तर मानिसहरू कम भेटिए। विकासका संरचनाहरू बढे तर सांस्कृतिक भूदृश्यका केही तत्त्वहरू हराए। आत्मनिर्भर उत्पादन प्रणाली कमजोर भयो तर बजारमाथिको निर्भरता बढ्यो।

२५ वर्षअघि गाउँलेहरूले मुख्यतः नुन, मट्टीतेल र कपडा मात्र बाहिरबाट ल्याउँथे; आज खाद्यान्नदेखि इन्धनसम्मका अधिकांश आवश्यक वस्तुहरू बजारबाट आउँछन्। विकासका धेरै सङ्केतहरू देखिए- विजुली, सडक, सञ्चार, ग्यास, खानेपानी र स्वास्थ्य सेवाको पहुँचा तर सँगै केही पानीका स्रोत, केही चरन क्षेत्र, केही चौतारा, केही लोकभाका, केही सामुदायिक अभ्यास र केही स्थानीय ज्ञान प्रणालीहरू हराउँदै गएको पनि देखियो। यो केवल एउटा गाउँको कथा होइन; नेपालका धेरै मध्यपहाडी गाउँहरूले भोगिरहेको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र पर्यावरणीय रूपान्तरणको साक्षात् कथा हो। अन्ततः प्रश्न यही रहन्छ- हामी कस्तो गाउँ, कस्तो प्रकृति र कस्तो विकास भावी पुस्तालाई हस्तान्तरण गर्दैछौं ? (डा. थापा प्रकृतिविद् तथा संरक्षण वैज्ञानिक हुन्।)

आवश्यक टेलिफोन नम्बरहरू

एम्बुलेन्स		मुजेलिया प्रहरी चौकी	
मिथिला युवा समाज नेपाल	९८४४१०४३४४, ०४१-५२८९०६	हनुमान नगर प्रहरी चौकी	०४१-५२०७५०
श्री गणेश युवा कमिटी	९८०१६२५४२४, ९८५४०२७७०३	प्रहरी चौकी बलवा टोल	
श्री विश्वकर्मा युवा कमिटी	९८१५८९४४९५, ९८१०२९२४८५	अस्पतालहरू	
सिर्जनसिल युवा परिवार (वीरेन्द्र बजार)	९८४४९९०५, ९८०४८०५६६३	जनकपुर अञ्चल अस्पताल	०४१-५२००३३
मौँ सहयोगी नेपाल (देवडिहा-१)	९८०१६०४३८९	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	०४१-५२०६२८, ५२६२७१
नव मिथिला युवा कमिटी	९८५४०२८३०३, ९८०७८९८८८१	धनुषा अस्पताल पा.लि.	५९०८००, ५२५८००
मिथिला स्वास्थ्य सहकारी संस्था	९८५४०२२४७४, ९८०१६२२४७४	आँखा अस्पताल	०४१-५२०३९७
रामानन्द युवा क्लब	९८०४८२७४०५	बछार प्रसूति केन्द्र	५२२४५७
एम्बुलेन्स रेडक्रस	१०२, ०४१-५२०८७०	महत्त्वपूर्ण कार्यालयहरू	
मिथिलाञ्चल विकास केन्द्र एम्बुलेन्स	९८१५८९३००५, ०४१-५२५४४८८	जनकपुर उपमहानगरपालिका	०४१-
धनुषा अस्पताल पा.लि.	५२४७७०, ५२५८००	ब्रह्मण यन्त्र जउमनपा	०४१-५२००११
प्रहरी कार्यालय		बस पार्क	०४१-५२०९९८
जिल्ला प्रहरी कार्यालय	०४१-५२००९९, १००	जनकपुर विमान स्थल	०४१-५२००४४
सशस्त्र प्रहरी बल मुजेलिया	०४१-५२७९०५, ५२७२९३	बुद्ध एयर	०४१-५२०५२१, ५२५०२२
सुरक्षा गुल्म जनकपुर ब्यारेक	०४१-५२६५८६	यति एयर	०४१-५२५००४७, ५२५०२२
ट्राफिक प्रहरी कार्यालय जिरामाइल	०४१-५२०३६६	विद्युत् फयुज शाखा	०४१-५२०१५१
जानकी प्रहरी चौकी जानकी चौकी	०४१-५२०३४४	जानकी केबुल	०४१-५२३७२८
इलाका प्रहरी कार्यालय स्टेशन	०४१-	शाह केबुल	०४१-५२४७२२

चीनलाई चुनौती दिन ताइवानका रोबोट कुकुर

ताइवानको सैन्य हतियार विकास गर्ने सर्वोच्च निकायले मंगलबार तीनवटा रोबोट प्याट्रोल डग सार्वजनिक गरेको छ। चीनसँग विवाद रहेको दक्षिण चीन सागरका टापुहरूमा सुरक्षा दिनका लागि यी रोबोटहरूको प्रयोग गर्न सकिने सैन्य अधिकारीहरूले बताएका छन्।

ताइवानलाई चीनले आफ्नो भूभाग दावी गर्दै आएको सन्दर्भमा ताइवानले सम्भावित चिनियाँ आक्रमणलाई रोक्न आफ्नो सेनालाई आधुनिक बनाउँदै लगेको छ। जसमा ड्रोन र अत्याधुनिक प्रविधि मुख्य प्राथमिकतामा परेका छन्।

ताइवानको रक्षा मन्त्रालयमा आयोजित एक पत्रकार सम्मेलनमा सरकारी स्वामित्वको 'नेसनल चुङ-सान इन्स्टिच्युट अफ साइन्स एन्ड टेक्नोलोजी' ले यी चारखुट्टे रोबोटिक कुकुरहरूको प्रदर्शन गरेको हो।

यी रोबोटहरू अमेरिकी सैन्य आपूर्ति कम्पनी 'घोस्ट रोबोटिक्स' ले निर्माण गरेका हुन्, जसमा ताइवानी संस्थाले आफ्नो घरेलु प्रविधि जडान गरेको छ। प्रदर्शन गरिएका रोबोटहरू जासुसी गर्ने, निगरानी राख्ने र आक्रमण गर्ने गरी तीनवटा फरक-फरक

संस्करणमा उपलब्ध छन्। आक्रमण गर्ने संस्करणको रोबोटको पिठ्युमा बन्दुक समेत जडान गरिएको छ।

संस्थाको मिसाइल तथा रकेट प्रणाली अनुसन्धान विभागका उपप्रमुख जेन कुओ-कुआङका अनुसार ताइवानी सेनाले यस्ता अत्याधुनिक उपकरणहरूको आवश्यकता महसुस गरे पनि हालसम्म औपचारिक खरिद आदेश भने दिइसकेको छैन।

तर, ताइवानका मरिन्स र कोस्ट गार्डले दक्षिण चीन सागरमा पर्ने स्प्राटली (नान्सा) र प्राटास (डोडसा) टापुहरूको तटीय क्षेत्रमा गस्ती र निरीक्षणका लागि यस्ता रोबोटहरूको तत्काल आवश्यकता रहेको बताएका छन्।

ती टापुहरूमा तटरक्षक बलवाहेक अन्य कुनै स्थानीय मानव बस्ती छैन। दक्षिण चीन सागरको ठुलो हिस्सामा चीन र ताइवान दुवैले आ-आफ्नो दावी गर्दै आएका छन्।

सामान्यतया चिनियाँ सेनाले ताइवानको नियन्त्रणमा रहेको इतु अवा टापुमा अवरोध नगरे पनि रणनीतिक रूपमा महत्त्वपूर्ण प्राटास टापु नजिकै चिनियाँ कोस्ट गार्ड र ड्रोनहरूको गस्ती पछिल्लो समय निकै बढेको ताइवानले गुनासो गर्दै आएको छ।

सप्तरी आगलागीमा ४४ लाख क्षति

दैनिक समाचारदाता सप्तरी, २७ जेठ। सप्तरीको हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका-५ जोगिनिया टोलमा मङ्गलबार भएको आगलागीबाट पाँच परिवारका

भएको अनुमान गरिएको छ। त्यसैगरी, सदमलाल खंगको घर पूर्ण रूपमा जलेर नष्ट हुँदा दुई वटा खसी मरेका छन्। घरभित्र रहेका सामग्रीसहित करिब ११ लाख रुपैयाँ बराबरको

घर जलेर नष्ट भएका छन्। स्थानीय दुखु खंगको चारकोठे घरमा विद्युतीय तार सर्ट भएर आगलागी सुरु भएको थियो। आगो छिमेकीका घरमा समेत फैलिँदा पाँच परिवारका घर तथा सम्पत्ति पूर्ण रूपमा नष्ट भएको हो।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका प्रवक्ता प्रहरी नायब उपरीक्षक (डीएसपी) विजयकुमार कार्कीका अनुसार आगलागीबाट कूल ४३ लाख ९३ हजार पाँच रुपैयाँ बराबरको क्षति भएको छ।

आगलागीमा दुखु खंगको घर पूर्ण रूपमा जलेर नष्ट भएको छ। साथै दुई वटा बाख्रा र एक गाई मरेका छन् भने तीन वटा गाई घाइते भएका छन्। लत्ताकपडा, अन्नपात, सुनचाँदीलगायतका सामग्री जलेर नष्ट हुँदा करिब सात लाख ८० हजार रुपैयाँ बराबरको क्षति

क्षति भएको छ। वच्चु खंगको घर तथा घरभित्रका सामग्री जलेर नष्ट हुँदा ११ लाख ३६ हजार रुपैयाँ बराबरको क्षति भएको प्रहरीले जनाएको छ। यस्तै, लखन खंगको बाँसको टाटी र टिनको छानो भएको दुईकोठे घर पूर्ण रूपमा जलेर नष्ट हुँदा आठ लाख ४८ हजार रुपैयाँ बराबरको क्षति भएको छ।

नारायण खंगको घरमा समेत आगलागी भई लत्ताकपडा, अन्नपात तथा सुनचाँदीका सामग्री जलेर नष्ट हुँदा पाँच लाख २९ हजार पाँच सय रुपैयाँ बराबरको क्षति भएको प्रहरीले जनाएको छ।

स्थानीयवासी, नेपाल प्रहरी तथा हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका र कञ्चनपुर नगरपालिकाको दमकलको सहयोगमा आगो नियन्त्रणमा लिइएको थियो।

गर्मीबाट बचौं, स्वास्थ्य जोगाऔं !

अत्यधिक गर्मीमा सावधानी अपनाऔं

तातो मौसममा लापरवाहीले चक्कर आउने, बेहोस हुने, डिहाइड्रेसन, हीट एक्सहस्टन र हीट स्ट्रोकजस्ता समस्या हुन सक्छन्। विशेष गरी बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, गर्भवती महिला र दीर्घरोगीहरू बढी जोखिममा हुन्छन्।

प्रशस्त पानी पिउनुहोस्

तिर्खा नलागे पनि पटक-पटक पानी, जुस, भोलिलो खाना वा ओआरएस सेवन गर्नुहोस्। अत्यधिक चिनी वा म्दिरायुक्त पेयबाट टाढा रहनुहोस्।

हल्का कपडा लगाउनुहोस्

सूती तथा हल्का रङका कपडा, टोपी वा छाता प्रयोग गर्नुहोस्।

घाममा कम निस्कनुहोस्

विशेषगरी दिउँसो ११ बजेदेखि ४ बजेसम्मको कडा घामबाट जोगिनुहोस्। आवश्यक परे छायाँमा विश्राम लिनुहोस्।

पौष्टिक र भोलिलो खाना खानुहोस्

फलफूल, सागसब्जी, दही, जाउलो, सातुजस्ता हल्का तथा पोषिलो खाना उपयोगी हुन्छन्।

घर र कार्यस्थल चिसो राख्नुहोस्

भ्याल-ढोका खोलेर हावा चल्ने व्यवस्था गर्नुहोस्, पर्दा प्रयोग गर्नुहोस् र सम्भव भए पंखा वा कुलरको सुरक्षित प्रयोग गर्नुहोस्।

यी लक्षण देखिए तुरुन्त सावधानी अपनाउनुहोस्

अत्यधिक पसिना आउने, कमजोरी, चक्कर लाग्ने, टाउको दुख्ने, वाकवाकी लाग्ने, शरीर धेरै तातो हुने वा बेहोस हुने। यस्तो भए व्यक्तिलाई चिसो स्थानमा सार्नुहोस्, पानी पिलाउनुहोस् र आवश्यक परे स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गर्नुहोस्।

सावधानी अपनाऔं, गर्मीबाट सुरक्षित रहौं।
स्वस्थ नागरिक, सुरक्षित समाज

**बटेश्वर गाउँपालिकाको
कार्यालय**

धनुषा, मधेश प्रदेश

गर्मीबाट बचौं, स्वास्थ्य जोगाऔं !

अत्यधिक गर्मीमा सावधानी अपनाऔं

तातो मौसममा लापरवाहीले चक्कर आउने, बेहोस हुने, डिहाइड्रेसन, हीट एक्सहस्टन र हीट स्ट्रोकजस्ता समस्या हुन सक्छन्। विशेष गरी बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, गर्भवती महिला र दीर्घरोगीहरू बढी जोखिममा हुन्छन्।

प्रशस्त पानी पिउनुहोस्

तिर्खा नलागे पनि पटक-पटक पानी, जुस, भोलिलो खाना वा ओआरएस सेवन गर्नुहोस्। अत्यधिक चिनी वा म्दिरायुक्त पेयबाट टाढा रहनुहोस्।

हल्का कपडा लगाउनुहोस्

सूती तथा हल्का रङका कपडा, टोपी वा छाता प्रयोग गर्नुहोस्।

घाममा कम निस्कनुहोस्

विशेषगरी दिउँसो ११ बजेदेखि ४ बजेसम्मको कडा घामबाट जोगिनुहोस्। आवश्यक परे छायाँमा विश्राम लिनुहोस्।

पौष्टिक र भोलिलो खाना खानुहोस्

फलफूल, सागसब्जी, दही, जाउलो, सातुजस्ता हल्का तथा पोषिलो खाना उपयोगी हुन्छन्।

घर र कार्यस्थल चिसो राख्नुहोस्

भ्याल-ढोका खोलेर हावा चल्ने व्यवस्था गर्नुहोस्, पर्दा प्रयोग गर्नुहोस् र सम्भव भए पंखा वा कुलरको सुरक्षित प्रयोग गर्नुहोस्।

यी लक्षण देखिए तुरुन्त सावधानी अपनाउनुहोस्

अत्यधिक पसिना आउने, कमजोरी, चक्कर लाग्ने, टाउको दुख्ने, वाकवाकी लाग्ने, शरीर धेरै तातो हुने वा बेहोस हुने। यस्तो भए व्यक्तिलाई चिसो स्थानमा सार्नुहोस्, पानी पिलाउनुहोस् र आवश्यक परे स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गर्नुहोस्।

सावधानी अपनाऔं, गर्मीबाट सुरक्षित रहौं।
स्वस्थ नागरिक, सुरक्षित समाज

**क्षीरेश्वरनाथ नगर
पालिकाको कार्यालय**

धनुषा, मधेश प्रदेश

गर्मीबाट बचौं, स्वास्थ्य जोगाऔं !

अत्यधिक गर्मीमा सावधानी अपनाऔं

तातो मौसममा लापरवाहीले चक्कर आउने, बेहोस हुने, डिहाइड्रेसन, हीट एक्सहस्टन र हीट स्ट्रोकजस्ता समस्या हुन सक्छन्। विशेष गरी बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, गर्भवती महिला र दीर्घरोगीहरू बढी जोखिममा हुन्छन्।

प्रशस्त पानी पिउनुहोस्

तिर्खा नलागे पनि पटक-पटक पानी, जुस, भोलिलो खाना वा ओआरएस सेवन गर्नुहोस्। अत्यधिक चिनी वा म्दिरायुक्त पेयबाट टाढा रहनुहोस्।

हल्का कपडा लगाउनुहोस्

सूती तथा हल्का रङका कपडा, टोपी वा छाता प्रयोग गर्नुहोस्।

घाममा कम निस्कनुहोस्

विशेषगरी दिउँसो ११ बजेदेखि ४ बजेसम्मको कडा घामबाट जोगिनुहोस्। आवश्यक परे छायाँमा विश्राम लिनुहोस्।

पौष्टिक र भोलिलो खाना खानुहोस्

फलफूल, सागसब्जी, दही, जाउलो, सातुजस्ता हल्का तथा पोषिलो खाना उपयोगी हुन्छन्।

घर र कार्यस्थल चिसो राख्नुहोस्

भ्याल-ढोका खोलेर हावा चल्ने व्यवस्था गर्नुहोस्, पर्दा प्रयोग गर्नुहोस् र सम्भव भए पंखा वा कुलरको सुरक्षित प्रयोग गर्नुहोस्।

यी लक्षण देखिए तुरुन्त सावधानी अपनाउनुहोस्

अत्यधिक पसिना आउने, कमजोरी, चक्कर लाग्ने, टाउको दुख्ने, वाकवाकी लाग्ने, शरीर धेरै तातो हुने वा बेहोस हुने। यस्तो भए व्यक्तिलाई चिसो स्थानमा सार्नुहोस्, पानी पिलाउनुहोस् र आवश्यक परे स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गर्नुहोस्।

सावधानी अपनाऔं, गर्मीबाट सुरक्षित रहौं।
स्वस्थ नागरिक, सुरक्षित समाज

**कमला नगरपालिकाको
कार्यालय**

धनुषा, मधेश प्रदेश

विहानको सुरुवात ताजा समाचारसँगै। विहान-विहानै देश-दुनियाँका ताजा, विश्वसनीय र विश्लेषणात्मक समाचार पढ्नुस् –तपाईंको आफ्नै पत्रिका। साथै जहाँ पत्रिका उपलब्ध छैन त्यहाँका लागि-
Website www.esamachardainik.com

राष्ट्रिय दैनिक
सुमाचार दैनिक
जनकपुर

कर हेरफेरको अधिकार सरकारसँग : वाग्ले

दैनिक समाचारदाता काठमाडौं, २७ जेठ। अर्थमन्त्री डा. स्वर्णिम वाग्लेले करका दर हेरफेर गर्ने अधिकार सरकारसँग सुरक्षित रहेको बताउनुभएको छ।

बुधवार सिंहदरबारमा बसेको सार्वजनिक लेखा समितिको बैठकमा बोल्दै उहाँले करका दर निर्धारणको अन्तिम जिम्मेवारी अर्थमन्त्रीको भए पनि निर्णय सामूहिक छलफल र नीतिगत सहमतिका आधारमा हुने स्पष्ट पार्नुभयो।

उहाँले बजेट तथा करका दरहरू अर्थमन्त्रीले एकैले गोप्य रूपमा तय नगर्ने उल्लेख गर्दै विज्ञ, सरोकारवाला र नीतिगत तहमा व्यापक छलफलपछि निष्कर्षमा पुगिने बताउनुभयो।

आर्थिक ऐनको दफा १८ को व्यवस्था उल्लेख गर्दै अर्थमन्त्री वाग्लेले सरकारले आवश्यकता अनुसार कर, दस्तुर, शुल्क वा महसुलका दर घटाउन, बढाउन वा पूर्ण तथा आंशिक रूपमा छुट दिन सक्ने कानुनी अधिकार रहेको जानकारी दिनुभयो। उहाँका

अनुसार यो सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनको नियमित र विश्वव्यापी अभ्यास हो।

“अर्थमन्त्री अन्तिम निर्णयकर्ता भए पनि निर्णय सामूहिक रूपमा हुन्छ। यो कुनै गोप्य प्रक्रिया होइन,” उहाँले भन्नुभयो, “वर्षभरि विभिन्न

परिस्थितिअनुसार सरकारले कर तथा शुल्कका दर संशोधन गर्न सक्छ।”

उहाँले इन्धनको मूल्य वृद्धि हुँदा पूर्वाधार शुल्क घटाएर जनतालाई राहत दिइएको विगतको उदाहरण प्रस्तुत गर्दै सार्वजनिक हितका लागि सरकारले कानूनले दिएको अधिकार प्रयोग गर्न सक्ने बताउनुभयो।

अर्थमन्त्री वाग्लेले नीतिगत निर्णयहरू पारदर्शी र संस्थागत प्रक्रियामार्फत हुने उल्लेख गर्दै आर्थिक विधेयक छपाइका क्रममा भएका केही प्राविधिक त्रुटि सच्याएर संसद्का सदस्यहरूलाई जानकारी गराइसकिएको पनि स्पष्ट पार्नुभयो।

सीमा अतिक्रमण रोक्न पहल गरौं : अध्यक्ष राई

दैनिक समाचारदाता काठमाडौं, २७ जेठ। श्रम संस्कृति पार्टीका अध्यक्ष हर्कराज राईले सीमा क्षेत्रमा भारतीय पक्षले गरेको अतिक्रमण रोक्न नेपालले पहल गर्नुपर्ने बताउनुभएको छ। प्रतिनिधिसभाको आजको बैठकमा समय माग गरेर अध्यक्ष राईले प्रधानमन्त्रीले दिनुभएको अभिव्यक्ति सच्याउन आग्रह गर्नुभयो। प्रतिनिधिसभाको आजको बैठकमा परराष्ट्रमन्त्री शिशिर खनालले वक्तव्य दिएको विषयमा अध्यक्ष राईले असन्तुष्टि व्यक्त गर्नुभयो। बैठकको कार्यसूची सञ्चालन भइरहँदा श्रम संस्कृति

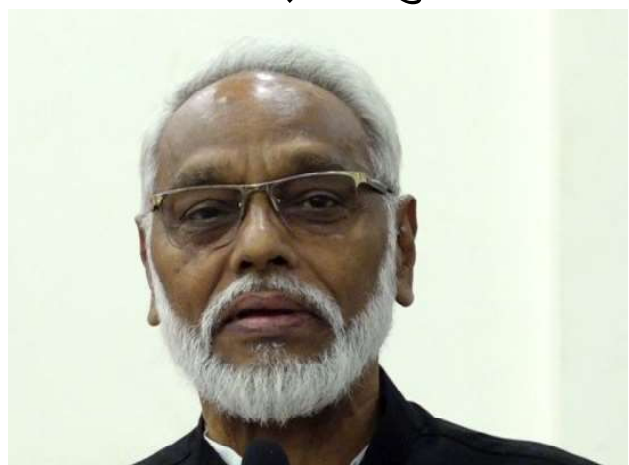
पार्टीका अध्यक्ष राईसहित सो पार्टीका सदस्यले विरोध गरेपछि सभामुख डोलप्रसाद अर्यालले प्रतिनिधिसभा नियमावली, २०८३ को २९ (ख) तर्फ ध्यानाकर्षण गराउँदै सभामुखको समय लिएर बोल्न र अमर्यादितरूपमा प्रस्तुत नहुन सभामुख अर्यालले पटकपटक आग्रह गर्नुभएको थियो। आगामी आर्थिक वर्षको बजेटमाथिको सैद्धान्तिक छलफल हुन लाग्दासमेत बैठकमा सो दलका सांसदले लगातार विरोध गरेपछि सभामुख अर्यालले राईलाई बोल्न समय दिनुभएको थियो।

पराजयमा पनि वैचारिक जित देख्दै राष्ट्रिय मुक्ति पार्टी

दैनिक समाचारदाता काठमाडौं २७ जेठ। राजेन्द्र महतो नेतृत्वको राष्ट्रिय मुक्ति पार्टी नेपालले हालै सम्पन्न निर्वाचनको परिणामलाई आत्मसमीक्षाको महत्त्वपूर्ण अवसरको रूपमा ग्रहण गरेको छ। असार २२ गतेदेखि सुरु भएको पार्टीको केन्द्रीय कार्यकारिणी समितिको बैठकले निर्वाचनमा पार्टी पराजित भए पनि पार्टीले उठाएका वैचारिक मुद्दाहरू राष्ट्रिय बहसको विषय बन्न सफल भएको निष्कर्ष निकालेको छ।

पार्टीले उठाएको बहसकै केही विन्दुलाई जनभाषामा प्रस्तुत गरेर प्रधानमन्त्री बालेन शाहले जनकपुरमा बोलेको र त्यसबाट अत्यधिक राजनीतिक लाभ उठाएको भन्दै पार्टीले यसलाई आफ्नो वैचारिक विजयको रूपमा व्याख्या गरेको छ। बैठकले निर्वाचनमा व्यहोर्नु परेको पराजयका पछाडि मुख्य पाँचवटा कारणहरू औल्याएको छ। पहिलो कारणका रूपमा मतदाताले तत्कालै परिवर्तनको सम्भावना राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) भित्र देखेनुलाई मानिएको छ। दोस्रो, वैचारिक विस्तारको तुलनामा पार्टीको संगठनात्मक संरचना कमजोर रहनुका साथै आफ्नो मौलिक पहिचानलाई पार्टीले जोगाउन नसकेको ठहर गरेको छ। संघीय मोर्चामा सामेल हुँदा जनतामा आफूहरूलाई पनि पुराना भ्रष्ट र ठग पार्टी वा नेता जस्तै हुनु कि भन्ने बुझाइ पर्न गएको र संघीय मोर्चाभित्रै समेत चुनावी मोर्चामा हुन नसक्दा जनताको नजरमा

नकारात्मक सन्देश गएको बैठकले समीक्षा गरेको छ। तेस्रो कारणमा, पार्टीले उठाएका मुद्दाहरू सही भए पनि स्वाभिमान, पहिचान, सुशासन र परिवर्तनको मत ठूलो मात्रामा एउटै केन्द्रमा धुवीकृत हुन पुगेको विश्लेषण गरेको छ। चौथो, पार्टीले अधि सारेको वैचारिक भाषा र जनताको दैनिक बोलीचालीको भाषा विच पर्याप्त पुल निर्माण हुन नसक्नुलाई कमजोरीका रूपमा हेरिएको छ। पाँचौं कारणका रूपमा, वैचारिक निर्माणमा धेरै समय लगाइए तापनि समय अभावका कारण जनसंगठन निर्माणमा पर्याप्त ध्यान दिन नसकिएको र डिजिटल मिडियाको प्रयोगमा समेत पार्टी चुकेको बैठकले स्वीकार गरेको छ। पार्टीले आफूहरू काठमाडौं केन्द्रित बढी भएको तर मधेश क्षेत्रमा पुग्न नसकेको निष्कर्ष निकालेको छ। विशेष गरी, मधेशी प्रधानमन्त्री हुनुपर्छ भन्ने भाष्य विगत लामो समयदेखि राष्ट्रिय मुक्ति पार्टीले नै मधेशमा स्थापित गरेको भए तापनि परिणाम आउने परिस्थिति निर्माण हुने देखिएपछि जनताले विगतकै अपिललाई सम्भरेर रास्वपालाई रोजेको पार्टीले दावी गरेको छ। अन्य क्षेत्रमा मत पोखिनु भन्दा रास्वपामा धुवीकृत हुनुलाई पार्टीले आफ्नो वैचारिक एजेन्डाकै जितका रूपमा लिएको छ। कार्यकारिणी समितिले यस परिणामलाई पराजयका रूपमा मात्र बुझ्नु गल्ती हुने भन्दै यसलाई थोरै भए पनि वैचारिक विजयकै रूपमा बुझ्नुपर्ने प्रष्ट पारेको छ।

गर्मीबाट बचौं, स्वास्थ्य जोगाऔं ! अत्यधिक गर्मीमा सावधानी अपनाऔं

तातो मौसममा लापरवाहीले चक्कर आउने, बेहोस हुने, डिहाइड्रेसन, हीट एक्सहस्टन र हीट स्ट्रोकजस्ता समस्या हुन सक्छन्। विशेष गरी बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, गर्भवती महिला र दीर्घरोगीहरू बढी जोखिममा हुन्छन्।
प्रशस्त पानी पिउनुहोस्
तिर्खा नलागे पनि पटक-पटक पानी, जूस, भोलिलो खाना वा ओआरएस सेवन गर्नुहोस्। अत्यधिक चिनी वा मर्दिरायुक्त पेयबाट टाढा रहनुहोस्।
हल्का कपडा लगाउनुहोस्
सूती तथा हल्का रङका कपडा, टोपी वा छाता प्रयोग गर्नुहोस्।
घाममा कम निस्कनुहोस्
विशेषगरी दिउँसो ११ बजेदेखि ४ बजेसम्मको कडा घामबाट जोगिनुहोस्। आवश्यक परे छायाँमा विश्राम लिनुहोस्।
पौष्टिक र भोलिलो खाना खानुहोस्
फलफूल, सागसब्जी, दही, जाउलो, सातुजस्ता हल्का तथा पोषिलो खाना उपयोगी हुन्छन्।
घर र कार्यस्थल चिसो राख्नुहोस्
भ्याल-ढोका खोलेर हावा चल्ने व्यवस्था गर्नुहोस्, पर्दा प्रयोग गर्नुहोस् र सम्भव भए पंखा वा कूलरको सुरक्षित प्रयोग गर्नुहोस्।
यी लक्षण देखिए तुरुन्त सावधानी अपनाउनुहोस्
अत्यधिक पसिना आउने, कमजोरी, चक्कर लाग्ने, टाउको दुख्ने, वाकवाकी लाग्ने, शरीर धेरै तातो हुने वा बेहोस हुने यस्तो भए व्यक्तिलाई चिसो स्थानमा सार्नुहोस्, पानी पिलाउनुहोस् र आवश्यक परे स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गर्नुहोस्।
सावधानी अपनाऔं, गर्मीबाट सुरक्षित रहौं!
स्वस्थ नागरिक, सुरक्षित समाज

लक्ष्मीनियाँ गाउँपालिकाको कार्यालय
धनुषा, मधेश प्रदेश

गर्मीबाट बचौं, स्वास्थ्य जोगाऔं ! अत्यधिक गर्मीमा सावधानी अपनाऔं

तातो मौसममा लापरवाहीले चक्कर आउने, बेहोस हुने, डिहाइड्रेसन, हीट एक्सहस्टन र हीट स्ट्रोकजस्ता समस्या हुन सक्छन्। विशेष गरी बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, गर्भवती महिला र दीर्घरोगीहरू बढी जोखिममा हुन्छन्।
प्रशस्त पानी पिउनुहोस्
तिर्खा नलागे पनि पटक-पटक पानी, जूस, भोलिलो खाना वा ओआरएस सेवन गर्नुहोस्। अत्यधिक चिनी वा मर्दिरायुक्त पेयबाट टाढा रहनुहोस्।
हल्का कपडा लगाउनुहोस्
सूती तथा हल्का रङका कपडा, टोपी वा छाता प्रयोग गर्नुहोस्।
घाममा कम निस्कनुहोस्
विशेषगरी दिउँसो ११ बजेदेखि ४ बजेसम्मको कडा घामबाट जोगिनुहोस्। आवश्यक परे छायाँमा विश्राम लिनुहोस्।
पौष्टिक र भोलिलो खाना खानुहोस्
फलफूल, सागसब्जी, दही, जाउलो, सातुजस्ता हल्का तथा पोषिलो खाना उपयोगी हुन्छन्।
घर र कार्यस्थल चिसो राख्नुहोस्
भ्याल-ढोका खोलेर हावा चल्ने व्यवस्था गर्नुहोस्, पर्दा प्रयोग गर्नुहोस् र सम्भव भए पंखा वा कूलरको सुरक्षित प्रयोग गर्नुहोस्।
यी लक्षण देखिए तुरुन्त सावधानी अपनाउनुहोस्
अत्यधिक पसिना आउने, कमजोरी, चक्कर लाग्ने, टाउको दुख्ने, वाकवाकी लाग्ने, शरीर धेरै तातो हुने वा बेहोस हुने यस्तो भए व्यक्तिलाई चिसो स्थानमा सार्नुहोस्, पानी पिलाउनुहोस् र आवश्यक परे स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गर्नुहोस्।
सावधानी अपनाऔं, गर्मीबाट सुरक्षित रहौं!
स्वस्थ नागरिक, सुरक्षित समाज

नगराइन नगर पालिकाको कार्यालय
धनुषा, मधेश प्रदेश

अब उत्कृष्ट भविष्यको रोजाई

MIT Campus, Janakpurdham

कन रोज्ने

- SEE पछि उत्कृष्ट अध्ययनको अवसर
- विज्ञान, वाणिज्य तथा व्यवस्थापन संकायमा विशेष सफलता
- नियमित कक्षा, अतिरिक्त शैक्षिक गतिविधि र करिअर मार्गदर्शन
- प्रतिस्पर्धात्मक परीक्षाको तयारीमा विशेष ध्यान
- आधुनिक प्रयोगशाला तथा सुविधा सम्पन्न कक्षा कोठा

“आजको सही निर्णय, भोलिको सफल भविष्य”

Janakpurdham-4, Dhanusha Nepal
Mob. No. 9801670856, 9801670861, 9854025907, 9844005260 Phone : 041-425035, 526377
Email: mitcampus.jnk@gmail.com Website: www.mitjnk.edu.np

विज्ञान, वाणिज्य तथा व्यवस्थापन शिक्षामा विश्वासिलो नाम